Spis treści

Wykaz skrótów 9
Wstęp 13

Rozdział I
Kształtowanie się prawa bliższości krewnych w Wielkim Księstwie Litewskim 25
1. Wpływy innych systemów prawnych na kształtowanie się prawa bliższości krewnych w Wielkim Księstwie Litewskim 25
2. Zasady prawne prawa bliższości krewnych 28

Rozdział II
Uwarunkowania prawne możliwości funkcjonowania prawa bliższości krewnych w Wielkim Księstwie Litewskim 31
1. Powstawanie własności i rozwój prawodawstwa, wpływających na możliwość obrotu ziemią na Litwie 31
   1.1. Początki własności i prawodawstwa na Litwie 31
   1.2. Rozwój przywilejów ziemskich wpływających na możliwość obrotu ziemią 45
   1.3. Wpływ przywilejów dzielnicowych na prawo obrotu ziemią 48
2. Przemiany w prawie na przestrzeni od XIV do końca XVIII w., wpływające na funkcjonowanie prawa bliższości krewnych w Wielkim Księstwie Litewskim 51
   2.1. Tworzenie się w XIV w. podstaw prawnych umożliwiających funkcjonowanie prawa bliższości krewnych 51
   2.2. Uwarunkowania prawne umożliwiające rozwój prawa bliższości krewnych pod koniec XV i do połowy XVI w. 53
   2.3. Zmiany prawne przyczyniające się do stopniowego zanikania prawa bliższości krewnych od drugiej połowy XVI w. 53

Rozdział III
Podmioty prawa bliższości krewnych ... 55
1. Warstwy i grupy etniczno-prawne zdolne do czynności prawnych, mogące korzystać z prawa bliższości krewnych ... 55
2. Krąg uprawnionych podmiotów prawa bliższości krewnych ... 64
   2.1. Krąg krewnych uprawnionych do prawa bliższości krewnych w innych krajach ... 64
   2.2. Uprawnieni krewni ... 69
3. Zestawienia osób występujących z tytułu prawa bliższości krewnych ... 83
4. Rozwój uprawnień kobiet z tytułu prawa bliższości krewnych ... 108
5. Uprawnienia chłopów z tytułu prawa bliższości krewnych ... 115

Rozdział IV
Czynniki ograniczające zdolność do czynności prawnych z tytułu prawa bliższości krewnych ... 122
1. Obce pochodzenie ... 122
2. Religia ... 126
3. Stan ... 129
4. Zdrowie ... 132
5. Płeć ... 135
6. Cześć ... 138
7. Wyjęcie spod prawa ... 142
8. Wiek ... 144

Rozdział V
Przedmiot prawa bliższości krewnych ... 147
1. Podział nieruchomości ... 147
   1.1. Nabywanie prawa do ziemi ... 147
   1.2. Rodzaje posiadanych dóbr a prawo bliższości krewnych ... 152
2. Dobra nadane a prawo bliższości krewnych ... 159
   2.1. Dobra lenne a prawo bliższości krewnych ... 165
3. Nieruchomości dziedziczne podlegające prawu bliższości krewnych ... 167

Rozdział VI
Operacje majątkowe objęte prawem bliższości krewnych ... 172
1. Darowizna ... 172
   1.1. Patronat dóbr kościelnych ... 180
2. Zastaw ... 185
3. Sprzedaż ... 190
4. Zamiana ... 193
5. Dzierżawa ... 198
6. Pokład ... 199
7. Sekwestr ... 200
8. Adopcja ... 201

Rozdział VII
Formy wykonywania prawa bliższości krewnych ... 206
1. Prawo pierwokupu ... 206

2. Zgoda na alienację ... 216
2.1. Zasady uzyskiwania zgody na alienację w krajach europejskich ... 216
2.2. Praktyka uzyskiwania zgody na alienację w Wielkim Księstwie Litewskim ... 220
3. Retrakt ... 239
4. Terminy na dokonanie retraktu ... 267
4.1. Terminy na dokonanie retraktu w Wielkim Księstwie Litewskim ... 267
4.2. Zarys terminów dokonania retraktu w innych krajach ... 276

Rozdział VIII
Środki przedsiębrane w celu zapewnienia trwałości transakcji ... 280
1. Ewikcja ... 280
2. Prymactwo ... 294
3. Oddawanie dwóch trzecich dóbr dziedzicznych w zastaw z dzierżeniem ... 297
4. Konfirmacja ... 301
5. Wwiązanie ... 305
6. Pośrednictwo hospodara w alienacji ... 308

Rozdział IX
Nadużycia w prawie bliższości krewnych ... 310

Rozdział X
Relikty prawa bliższości po sejmie brzeskim z 1566 r. ... 315
1. Ostateczne zniesienie prawa bliższości krewnych ... 315
2. Relikty prawa bliższości ... 318

Rozdział XI
Uwagi o genezie i roli prawa bliższości krewnych ... 327
1. Uwagi o genezie prawa bliższości krewnych ... 327
2. Uwagi o roli prawa bliższości krewnych ... 335

Podsumowanie ... 340

Bibliografia ... 349

Terminologia ... 369

Summary ... 371

Išvados ... 373